

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

Znak sprawy: RR.pr.071.109.2019

Warszawa, dnia

2019 -12- 23

**Pan
Krzysztof Jurgiel
Posel do Parlamentu Europejskiego**

Wojciechowski *Pracownik Ministerstwa*

W odpowiedzi na pismo znak: Ldz. PL/032/136/19/SW dotyczące kontroli jakości ziaren zbóż (w tym kukurydzy) oraz nasion rzepaku i soi przywożonych do Polski z Ukrainy i innych państw trzecich uprzejmie informuję Pana Posła, że Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi na bieżąco analizuje dane Ministerstwa Finansów dotyczące ilości zbóż przywożonych do Polski, a także dane w zakresie jakości zbóż.

Od stycznia do października 2019 roku przywieziono do kraju 1,2 mln ton zbóż, z czego import zbóż z Ukrainy wynosił 229 tys. ton, co stanowiło prawie 20% ogólnego przywozu. Przywóz kukurydzy wyniósł w ww. okresie 346 tys. ton, w tym 130 tys. ton pochodziło z Ukrainy.

W kontrolę zbóż z Ukrainy zaangażowane są następujące inspekcje: Państwowa Inspekcja Sanitarna, Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, Państwowa Inspekcja Weterynaryjna, Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Państwowa Inspekcja Sanitarna w zakresie bezpieczeństwa żywności przeprowadza urzędowe kontrole żywności wyprodukowanej oraz wprowadzanej do obrotu w Polsce, w tym żywności pochodzącej z innych państw członkowskich. Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, w ramach urzędowej kontroli żywności, upoważnione są również do przeprowadzania granicznych kontroli sanitarnych żywności pochodzenia niezwierzęcego oraz materiałów lub wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, przywożonych z państw niebędących członkami Unii Europejskiej. W wyniku przeprowadzonej kontroli

właściwy organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej wydaje świadectwo stwierdzające spełnianie wymagań zdrowotnych przez kontrolowane towary, a na podstawie świadectwa organy celne nadają dopuszczalne przeznaczenie celne. Graniczne kontrole sanitarne towarów odbywają się rutynowo i są przeprowadzane na przejściach granicznych oraz w miejscach przeznaczenia towarów, siedzibie importera albo odbiorcy towarów. Kontrola graniczna nie jest w Polsce przeprowadzana w przypadku, gdy towar znajduje się legalnie w obrocie unijnym i został przywieziony do Polski w ramach wspólnego rynku na zasadach swobodnego przepływu towarów i wzajemnego uznawania (tzn. gdy jest to towar, który został celnie odprawiony w innym kraju UE).

W trakcie kontroli granicznej organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej sprawdza dokumentację towaru, przeprowadza kontrolę identyfikacyjną oraz kontrolę bezpośrednią, w tym oględziny towaru. W ramach kontroli bezpośredniej mogą być również pobrane próbki do badań laboratoryjnych. W przypadku, gdy zostanie stwierdzone, że produkt nie spełnia wymagań w zakresie bezpieczeństwa żywności organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej podejmują stosowne działania (zgodnie z art. 19 rozporządzenia nr 882/2004), aby takie produkty nie zostały dopuszczone do obrotu w Unii Europejskiej. Każdorazowo organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej żądają przedłożenia przez importera dokumentów potwierdzających bezpieczeństwo, w tym wyników badań laboratoryjnych, a w przypadku ich braku lub wątpliwości, co do bezpieczeństwa danego towaru pobierane są próbki do badań laboratoryjnych. Z tego względu kontrola graniczna opiera się na kontroli dokumentacji oraz ocenie partii towaru, a próbki do badań są pobierane w wyniku oceny ryzyka w uzasadnionych sytuacjach, w tym w przypadku braku wyników ww. badań lub wątpliwości, co do bezpieczeństwa danego towaru.

Niezgodności dotyczące bezpieczeństwa żywności stwierdzone zostały w niewielkiej liczbie przesyłek. Główne problemy dotyczyły obecności szkodników, zbyt wysokiego poziomu środka fumigującego oraz nieodpowiednich cech organoleptycznych produktu.

W roku 2018 skontrolowano m.in.:

- 71 partii pszenicy w ilości 16 741,9 ton z Ukrainy, 5 407,2 ton pszenicy z Kazachstanu oraz 44,2 t pszenicy z Mołdawii. Żadna z partii nie została odrzucona.
- 482 partie rzepaku w ilości 213 300 ton. Odrzucono 55 partii w tym 31 ze względu na obecność szkodników, 19 ze względu na przekroczony poziom środka fumigującego oraz 5 partii ze względu na niespełnienie norm organoleptycznych.

- 1 735,3 ton kukurydzy z Mołdawii gdzie zakwestionowano 6 partii – 4 ze względu na obecność szkodników, a 2 ze względu na przekroczenie środka fumigującego.
- 106 ton kukurydzy z Rosji i 453 tony kukurydzy z Kazachstanu. Nie zakwestionowano żadnej partii.

Kontrolą objęte było 100% dokumentacji, natomiast kontrola identyfikacyjna i bezpośrednia przeprowadzana była zgodnie z oceną ryzyka.

Do 31 października 2019 skontrolowano:

- 162 próbki pszenicy z Ukrainy w ilości 3 486,9 ton, 3 647 ton pszenicy z Kazachstanu - nie odrzucono żadnych badanych partii,
- 1 próbkę kukurydzy z Ukrainy w ilości 21 ton, 125 ton kukurydzy z Argentyny oraz 1 075,2 tony z USA – nie odrzucono żadnych partii.
- 479 próbek rzepaku z Ukrainy w ilości 155 654,35 ton, z czego 21 partii zostało odrzuconych ze względu na obecność szkodników, a jedna ze względu na przekroczony poziom środka fumigującego.
- 405 ton rzepaku z Kazachstanu oraz 235 ton rzepaku z Rosji. Żadna partia nie została odrzucona.

Ponadto odrzucono 22 partie rzepaku pochodzącego z Mołdawii, 9 wskutek obecności szkodników, a 13 z uwagi na przekroczony poziom środka fumigującego.

Nadzór Inspekcji Weterynaryjnej nad importem produktów roślinnych pochodzących z krajów trzecich obejmuje produkty przeznaczone do żywienia zwierząt. Kontroli granicznego lekarza weterynarii podlegają wszystkie przesyłki zbóż, soi, rzepaku importowane z krajów trzecich przeznaczone na cele paszowe.

W 2018 skontrolowano m.in.:

- 142 462,26 ton kukurydzy, w tym 134 524,36 ton kukurydzy z Ukrainy,
- 1464 tony glutenu kukurydzianego (1089 ton z Ukrainy),
- 3 839 ton sorgo (w tym 2 791,87 ton z Ukrainy),
- 3567,76 tony pszenicy,
- 9 315,76 tony GMO soi z Ukrainy,
- 4305,70 ton GMO łuski sojowej granulowanej z Ukrainy.

W 2019 roku (od stycznia do czerwca) skontrolowano m.in.:

- 125 763,94 ton kukurydzy na cele paszowe (124 095 ,84 ton z Ukrainy),

- 438 ton glutenu kukurydzianego (168 ton z Ukrainy).
- 3 228,4 ton sorgo (w tym 2 446,6 ton z Ukrainy),
- 183 tony pszenicy z Ukrainy,
- 1 981,31 ton GMO soi z Ukrainy,
- 7 138,75 ton GMO łuski sojowej granulowanej z Ukrainy.

Zarówno w 2018 roku jak i w 2019 wyniki kontroli ww. produktów rolnych były w większości pozytywne. Jedynie zakwestionowano nieznaczne ilości badanych produktów ze względu na obecność produktów GMO oraz obecność pałeczek salmonella.

Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych prowadzi graniczne kontrole jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przywożonych spoza Unii Europejskiej oraz spoza państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym. Jakość handlowa są to cechy artykułu rolno-spożywczego dotyczące jego właściwości organoleptycznych, fizykochemicznych i mikrobiologicznych w zakresie technologii produkcji, wielkości lub masy oraz wymagania wynikające ze sposobu produkcji, opakowania, prezentacji i oznakowania, nieobjęte wymaganiami sanitarnymi, weterynaryjnymi lub fitosanitarnymi. Kontrola jakości handlowej na granicy, przeprowadzana przez IJHARS, obejmuje m.in. ziarno zbóż, nasiona rzepaku i soi przeznaczone wyłącznie do celów spożywczych, po uprzednim zgłoszeniu danej przesyłki do kontroli przez dysponenta towaru.

W 2018 r. w ramach granicznej kontroli jakości handlowej artykułów rolno - spożywczych skontrolowano 460 partii ziarna zbóż o masie 90 353,9 ton przeznaczonych na cele spożywcze pochodzących z Ukrainy.

Kontrolą objęto:

- 229 partii żyta o łącznej masie 46 039 ton,
- 101 partii pszenicy o łącznej masie 5 501,5 ton,
- 85 partii jęczmienia o łącznej masie 37 587,6 ton,
- 25 partii prosa o łącznej masie 605,8 ton,
- 8 partii gryki o łącznej masie 157,9 ton,
- 7 partii kukurydzy o łącznej masie 152,7 ton,
- 5 partii owsa o łącznej masie 309,4 ton,
- 748 partii soi o łącznej masie 71 946,3 ton, w tym: 730 partii soi o łącznej masie 71 528,3 ton pochodzących z Ukrainy,

- 407 partii rzepaku o łącznej masie 110 173,1 ton, w tym 374 partie rzepaku o masie 108 370,5 ton pochodzące z Ukrainy.

W wyniku kontroli przeprowadzonych w ww. okresie wydano:

- 14 decyzji zakazujących wprowadzenia do obrotu 14 partii żyta o masie 904,2 ton ze względu na obecność żywnych szkodników (9 partii), obecność szkodników i ich pozostałości oraz niewłaściwy zapach (2 partie), zaniżoną liczbę opadania i obecność żywych szkodników (2 partie), zaniżoną liczbę opadania (1),
- 20 decyzji zakazujących wprowadzenia do obrotu 20 partii soi i rzepaku o łącznej masie 983,4 ton, w tym:
 - 16 decyzji zakazujących wprowadzenia do obrotu 16 partii soi o łącznej masie 745,3 ton pochodzących z Ukrainy, ze względu na:
 - nieprawidłowe cechy organoleptyczne (14 partii o łącznej masie 652,8 ton),
 - obecność żywych szkodników i roztoczy (3 partie o łącznej masie 66,0 ton),
 - zawyżoną wilgotność oraz zawartość substancji lotnych (1 partia o masie 70,5 ton),
 - obecność żywych roztoczy (1 partia o masie 22,0 ton),
 - zawartość zanieczyszczeń (1 partia o masie 20,4 ton),

przy czym należy zaznaczyć, że niektóre partie soi kwestionowano ze względu na występowanie kilku rodzajów nieprawidłowości;

- 4 decyzje zakazujące wprowadzenia do obrotu 4 partii rzepaku o łącznej masie 238,1 ton pochodzących z Ukrainy, ze względu na obecność szkodników.

Od 1 stycznia do 31 października 2019 r. w ramach granicznej kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych IJHARS skontrolowała:

- 860 partii zbóż o masie 100 074,6 ton (w tym 388 partii zbóż o masie 12 321,3 ton z Ukrainy),
- 579 partii soi o masie 40 568,8 ton (w tym 566 partii soi o masie 40 303,6 t z Ukrainy),
- 532 partie rzepaku o masie 153 335,7 ton (w tym 491 partii rzepaku o masie 152 108,1 ton z Ukrainy).

W wyniku kontroli granicznej przeprowadzonej w ww. okresie wydano 15 decyzji zakazujących wprowadzenia do obrotu 17 partii zbóż i rzepaku, o łącznej masie 943,4 ton, ze względu na:

- niewłaściwe oznakowanie ryżu w zakresie wartości odżywczej z Pakistanu (3 partie o łącznej masie 24,2 ton),
- zawyżoną wilgotność kukurydzy z USA (1 partia o masie 20,8 ton),
- obecność żywych szkodników w rzepaku z Ukrainy (13 partii o łącznej masie 769,8 ton).

Ponadto IJHARS prowadzi kontrole graniczne produktów ekologicznych. Kontrole te mają na celu zweryfikowanie, czy produkty oznakowane jako ekologiczne spełniają wymagania dotyczące rolnictwa ekologicznego. W stosownych przypadkach, podczas kontroli granicznej pobierane są próbki do badań w kierunku wykrycia środków lub substancji niedozwolonych do stosowania w rolnictwie ekologicznym. W 2019 roku zaimportowano m.in. 5 107 ton ekologicznych zbóż, 675 ton ekologicznej soi, 66 ton ekologicznego rzepaku. W ww. grupach produktów nie stwierdzono pozostałości środków lub substancji niedozwolonych do stosowania w rolnictwie ekologicznym.

Zgodnie z informacją Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa wśród roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów, objętych obowiązkową graniczną kontrolą fitosanitarną dotyczącą bezpośrednio zbóż, znajduje się ziarno (materiał roślinny nie przeznaczony do siewu) i nasiona (materiał roślinny przeznaczony do siewu roślin rodzajów *Triticum* (pszenica) , *Secale* (żyto) oraz *Triticosecale* (pszenżyto), pochodzące z Afganistanu, Indii, Iraku, Iranu, Meksyku, Nepalu, Pakistanu , RPA, i USA oraz nasiona (przeznaczone do siewu) roślin rodzaju *Oryza* (ryż) i gatunku *Zea mays* (kukurydza), pochodzące ze wszystkich państw trzecich.

W przypadku kukurydzy, obowiązkowej granicznej kontroli fitosanitarnej podlegają jedynie nasiona przeznaczone do siewu (od dnia 1 stycznia 2019 r. do 15 listopada 2019 r. na polskiej granicy państwowej organy PIORIN skontrolowały 16 przesyłek przeznaczonych do siewu nasion kukurydzy, przy czym 8 przesyłek pochodziło z Federacji Rosyjskiej, 5 przesyłek z Ukrainy, a 3 z USA).

Pozostałe zboża nie są objęte obowiązkową graniczną kontrolą fitosanitarną i zgodnie z unijnymi i krajowymi przepisami, mogą być importowane z Ukrainy przez dowolny punkt wwozu. Inspekcja może podejmować działania kontrolne w stosunku do towarów które nie podlegają obowiązkowej granicznej kontroli fitosanitarnej w ramach tzw. monitoringu. Takie działania w stosunku do zbóż pochodzących z Ukrainy są prowadzone od 2016 r. i kontrolą monitoringową obejmowanych jest nie mniej niż 10% przesyłek importowanych z tego kraju. W wyniku realizowanych dotychczas kontroli nie stwierdzono zagrożenia fitosanitarnego,

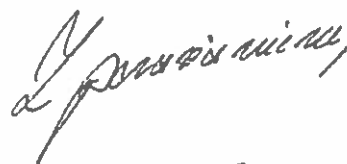
wynikającego z importu zbóż pochodzących z Ukrainy.

W 2018 roku spośród 2075 przesyłek, których zawartość stanowiły zboża pochodzące z Ukrainy, inspektorzy PIORIN skontrolowali 312 przesyłek o łącznej masie ponad 23 tys. ton. Od 1 stycznia do 15 listopada 2019 r. na 1489 przesyłek skontrolowano 193 o tonażu 10 546.21 ton.

Niezależnie od tego, że przywóz zbóż z Ukrainy nie stanowi znaczącego udziału w podaży ziarna na polski rynek oraz, że wyniki kontroli granicznej zbóż z tamtego kierunku nie wykazują znaczących uchybień, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi wielokrotnie sprzeciwiało się wprowadzaniu unijnych preferencji handlowych dla Ukrainy, mając na uwadze, że przywóz ukraińskiego ziarna do Polski, może mieć niekorzystny wpływ na warunki gospodarowania producentów zbóż szczególnie w regionach wschodnich naszego kraju.

Na posiedzeniu Rady Ministrów ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w dniu 18 listopada br. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi informował o problemach związanych z importem kukurydzy na rynek polski oraz zwrócił się do Komisji Europejskiej o przekazanie informacji, czy Ukraina stosuje europejskie standardy w zakresie stosowanych środków ochrony roślin w produkcji zboża. Wnioskował również o nieotwieranie nowych preferencji w dostępie do rynku UE w odniesieniu do importu zbóż, w tym kukurydzy. Wniosek Polski poparty Węgry, Rumunia oraz Litwa.

Komisarz ds. Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Phil Hogan przedstawiając dane Komisji dotyczące importu kukurydzy do UE wskazał, że trzy czwarte importowanej kukurydzy napływa do krajów takich jak Hiszpania (30%), Holandia (20%), Włochy (9%), Wielka Brytania (8%) i Portugalia (7%). Wg danych Komisji Polska nie jest dużym importerem tego zboża. Komisarz zapowiedział dalsze monitorowanie rynku.

wz. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
PODSEKRETAŃ STANU

Rafał Romanowski

